

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Fetelés szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK
mindennap délután vasár- és
ünneppal kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.
Telefonszám 300.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben hához hordva
egész évre — — — — 32—
fél évre — — — — 16—
negyed évre — — — — 8—
Vidékre postán küldve
egész évre — — — — 32—
fél évre — — — — 16—
negyed évre — — — — 8—

Magyar szociálpolitika.

Szterényi kereskedelmi miniszter beszéde akármennyire próbáljuk is a helyzetet szépiteni, súlyos kötelességmulasztással vádolja a kormányt.

Megállapítja a miniszter, hogy az ország lakossága kétmillióval csökkent. Hogy ennek milyen következményei lehetnek, az ezidőszent még beláthatatlan, azt azonban eleve megjósolhatni hogy ha a kormány a nép-egészségügygel ezután is ilyen nemtörődomséggel foglalkozik akkor oda fognak fejlődni az állapotok, hogy Magyarország a legutolsó helyen fog állani az európai államok között.

A kormány akkor, amikor a népet a saját céljaira akarja fölhasználni, a képviselőurak, amikor a program beszédeket tartják, fűt-fát ígérnek, de amint valamilyen komoly lépésre kerül a sor, a nép érdekében, amint tenni kellene valamit, azonnal megfélemedeznek ígéretük-ről.

Sajátságos erkölcsi érzékük van ezeknek az embereknek. Talán azt hiszik, hogy az ugynevezett misera plebs még mindig az a misera plebs contribuens, amelyet vezetni lehet, amelyet ígéretekkel szép szóval, „jobb jövő“ ígéretésekkel benne lehet tartani abban a minden emberi méltóság nélkül való helyzetben, amellyel eddig volt.

Meg kellene gondolni ezeknek a jó uraknak, hogy a munkásjóléti intézmények, a lakásügy, tuberkulózis elleni küzdelem, vannak olyan fontos kérdések, amelyekkel érdemes törődni, legalább annyit mint a lóversenyekkel.

Mert ha a nép öntudatra jut, ha a saját fejével kezd gondolkodni, ha lefogja rázni azokat a bilincseket magáról amelyekbe az osztály érdekeket istápoló társadalmi faktorok juttatták akkor

nálunk is végbe mehetnek az orosz eseményekhez hasonló dolgok.

Lássanak hozzá az illetékes körök idejében egy alapos, homolyan neki lendülő szociálpolitika végrehajtásához, hogy ez a szerencsétlen

sokat szenvedett magyar nép, amely mindég csak a hátrányát érezte a magyarságának, arra a színvonalára kerüljön az életnek, amely őt minden valamirevaló kultur államban megilleti.

t. b

Czernin tárgyal a román királlyal.

Közölte vele a békefeltételeket. — Ferdinánd király rövid gondolkodási időt kért.

B u k a r e s t, március 1. A szövetséges hatalmak küldöttségeinek Bukarestbe való érkezése óta nem kötelező előzetes megbeszélések folytak Averescu tábornokkal. Az egyik ilyen megbeszélés során létrejött meg egyezés alapján Czernin gróf külügyminiszter a román csapatok által még megszállott román területen beszélgetést folytatott Ferdinánd királlyal. A szövetségesekkel való egyetértésben Czernin gróf közölte a királlyal a feltételeket, amelyek alapján a négy szövetséges hatalom kész volna Romániával békét kötni.

Ferdinánd király rövid gondolkodási időt kért, amit megadtak neki.

A választól fog függni, vajjon lehetséges lesz-e a békés megoldás.

A német nagyvezérkar mai jelentése.

Nyugati harcér: Az angolok felderítő tevékenységüket az arcvonal számos helyén folytatták. Éjjel a Houthouster-erdőben és a Scarpetól északra heves tűzhatás után nagy erővel törtek előre. Középhegységben ellentámadással visszaverik őket.

Avocourt és Les Eparges mellett eredményes vállalkozásunk huszonhét fogjot eredményezett.

Keleti harcér: A hadműveletek tovább folynak. Eszlandban a 4. eszt ezred is parancsnokságunk alá helyezkedett az országban portyázó bandák leküzdésére. M i n s z k b e n 2000 gépfegyvert és 50.000 fegyvert zsákmányoltunk.

Ludendorff,
első főszállásmeister.

Velencét bombáztuk.

A Piave-arcvonal egyes szakaszain fokozódott a tüzéségi tevékenység.

Innsbruck nyílt városának az olaszok által való bombázásának megtorlásául repülőgépeink február 27-ének éjjelén Velence hadikikötő vasúti állomásait és katonai telepeit bombázták és ez alkalommal számos, határozottan felismerhető találatot értek el, amelyek tüzet okoztak.

A vezérkar főnöke.

Tanácskozások a békeszerződésről.

A Magyar Távirati Irodának jelentik BresztLitovszkából február 27-én: A bolgár delegáció ma délután ideérkezett. Az orosz holnap délelőtt érkezik meg. Ausztria-Magyarország, Németország és Bulgária delegációi ma délelőtt és délután tanácskozást tartottak a békeszerződés rendelkezéseiről.

Orosz békedelegáció Breszt-Litovszkban.

Trocki nem jelent meg.

Breszt-Litovszk, márc. 1. Az orosz küldöttség ma délután a béketryálgalások újból való megkezdésére BresztLitovszkba érkezik. Tagjai a következők: Szokolnikov, a küldöttség vezetője, Petrovski belügyminiszter, Csicserin és Karachan, a belügyminiszter segédei, Joffe, Alexejev, a földművelésügyi miniszter segédei, Aitvater tengernagy, az admirális részéről, Danilov, Adaszki és Lipszki a vezérkar képviselőiben, valamint Tereterkovic, ugy szintén titkárok és gyorsírók megfelelő számban.

Az antant katonai attaséi

elhagyják Oroszországot.

B é c s, március 1. Mint Pétervárról jelentik, az Egyesült-Államok, Anglia Franciaország, Szerbia és Japán katonai attaséi azt az utasítást kapták kormányuktól, hogy hagyják el Pétervárt. Egy részük Jassyban van, a másik Odesszában tartózkodik. A tisztek Moszvában fognak találkozni és onnan folytatják utjukat hazájukba.

Osztrák politikusok a királynál.

B é c s, március 1. Politikai körökben azt beszéltek, hogy az ellenzéki pártok vezérei tegnap kihalgatásuk alkalmával részletesen megokolták a király előtt magatartásuk és behatóan ismertették álláspontjukat. Stanek és Tusar cseh vezérek kihalgatása fél-félóraig tartott Korosec délszláv képviselő pedig husz percig időzött a királynál. Cseh és délszláv politikusok kijelentése szerint a helyzet nem változott.

Munkások, emberek!

Vissza kell térnem egy kérdésre, azaz Liebknecht egy idézetére, melyet a második közleményemben felhoztam, annak megvilágítására, hogy szocializmus hadat üzen a vallásnak s annak révén lelketeknek. A kérdés az: tudomány-e a vallás vagy nem? Az említett ur a köv. mondja: „Pártunknak tudományosnak kell lennie, már pedig a tudomány ellenséges viszonyban van a vallással.” Ez világos, de még világosabb az, hogy Liebknecht ur nem csak a vallással van hadállapotban hanem főleg a tudománnyal! Allitáson bizonyítására csak két kérdést tesz föl: tudomány-e a természettudomány? és tudomány-e a történelemtudomány? Vagy igen, vagy nem! Már pedig a kath. vallásnak alapja e kettő! A kath. vallás megdőlésével megdől a természettudomány, megdől a történelemtudomány! Mosolyog valaki e kijelentésemre? E nem változtat annak valódi értékén!

A valódi, bebizonyított természettudomány sohasem fog az istentagadás mellé állani! Vehetjük ennek bizonyítására akár a term. tudósokat, akár magát a természettudományt. Fejtse meg a nagy lármával hirdetett istentagadó tudomány a világ mindenség eredetét, vagy az őserő, vagy az élet, az első életsejt eredetét! A vallás nem ragaszkodik a világnak mai alakjában való teremtéséhez és tág teret enged a tudósok kutatásainak. Az istentagadó tudomány nem fejtette meg az élet eredetét. A reális alapokon kutató tudomány pedig levonta a végső következtetést, azt t. i. hogy a világ mindenség nem hozhatta létre az életet. Nem hozhatja létre önmagából azt, amije nincs. S ha már egy legközönségesebb gép feltétel nélkül rá vall a mérnökre, vagy inkább a feltalálóra, azaz az alkotójára, annál inkább a világegyetem nagy gépezete hirdeti hangosan alkotóját. A világegyetem csak egy magasabb Erő közbejöttével jöhetett létre! Ez a magasabb Erő nem más, mint akit közönséges nyelven Istennek nevezünk. Továbbá az élet hogyan jöhetett a földre? Föltevésekkel nem bizonyítottunk! Már pedig az istentagadó tudomány e kérdésben nem jutott előbbre a hypothesiseknél, a föltevéseknel! Ily óriási jelentőségű kérdésekben nem elégedhetünk meg pusztán azzal pl. hogy ez így történhetett, stb. Annál kevésbé, mert van ugyancsak természettudomány, amely bizonyítja nekünk, hogy az első csírá az anyag nem hozhatta ki önmagából, de igenis a Teremtő alkotta!

Munkások, elvtársaim! Nem kell nektek vakon elhinni mindent, a mit papirra nyomtatnak. A papiros a szemszedett hazugságokat épp úgy eltűri, mint a napnál fényesebb igazságokat! S hogy ezen állítást bizonyítsam felhozok néhány tudóst, aki a társadalomnak mérhetetlenül több hasznot hozott találmányaival, mint az egész tábora azoknak, kik nagy szóval s még nagyobb cinizmussal hirdetik pl. azt, hogy a vallás nem tudományos! Kezeim közt van Kneller Károlynak 522 oldalas kötete, amely könyv nem foglalkozik mással, hanem csak azal, hogy a természettudomány

ujabb tudósait felsorolja, kutatásuk eredményét értékeli és kimutatja, hogy azok néhányat leszámítva mind Istenhívők voltak, sőt legnagyobb részük jó katolikus is, akik járultak a szentségekhez, a mikor az egész világ bálványozta őket. S ezek után mondják nektek azt, hogy — a vallás és a tudomány ellentétesek. Ha egy tudós volt annyi lelki ereje, hogy a modern világ előítéleti dacára tanúságot tegyen vallásosságáról, lett volna bátorsága az istentagadásra is, annál inkább, mert a hitetlen világ tapsolt volna nekik.

Helyszűke miatt csak Pasteurt említem. Fiziológiai (élettan) téren érdemeit elvitatni nem lehet, minden ember tudja mi a bacillus, nos előtte nem ismerte az emberiség a bacillust, manapság pedig az orvosi tudomány mozdulni sem tud, ha a bacillusokat figyelmen kívül hagyja. Gazdasági szempontból mit jelentett tana Franciaországban Huxley e szavakban foglalja össze: Pasteur kutatásaival a francia ipar visszanyerte a Németországnak fizetett 5 milliárdnyi hadisarcot. Egy tanítványa azt kérdezte egyszer tőle, hogy annyi tanulmány és gondolkodás után hogy lehet még mindig hívő? Pasteur azt felelte: Eppen ezért, mert sokat elmélkedtem és tanultam, olyan hitem lett, mint egy breton parasztnak. S még többet elmélkedtem és tanultam volna, olyan hitem lett volna, mint egy breton parasztszónoknak. (A bretoniak Franciaországnak legvallásosabb népe.)

Tudomány-e a történelemtudomány? Aki ezt kétségbe vonja, azt utasítom a történelemszakos tanárokhöz. En más körülményre térek ki. A történelem előadja nekünk az emberiség multját, évszáz-

adok, sőt ezredek előtt letűnt korról tesz bizonyosságot, országok keletkezéséről és bukásáról számol be és senki sem jut eszébe kétségbe vonni, vagy tagadni a történelem állításait. A történelem természetesen csak a fontos eseményekre terjed ki. Fontos esemény-e Krisztus működése? Ha több nem is volna, mindenesetre határkő az emberiség fejlődésében, hisz időszámításunk Krisztus szerint igazodik s feloszlik Krisztus előtti és utáni időre. Azt is megmondhatom, ha valaki nem tudná, hogy jelenleg 1918. esztendőit írjuk Krisztus után! Régi leletek, emlékek, iratok stb. után a történelem tudósok megrajzolják azon nép életét, kulturáját stb. melytől azok az emlékek származnak. S ezt senki nem tagadja meg, mint tudományt. Semmi a történelemben nincs jobban bebizonyítva mint Krisztus élete, működése, halála, feltámadása s vallásalapítása s erre mondja Liebknecht s utána sokan, hogy a vallás ellenlábasa a tudománynak. Bátran levonhatjuk a végső következtetést: aki hasonlót mer állítani ellenlábasa, vagy hadállapotban van a jőzőn ésszel.

Munkások! Azt mondják nektek, hogy vallástokat nem bántják, sőt azt is hogy ők maguk is imádkoznak és eljárnak a templomba, azaz jobban mondva a zsinagógába, de közben elárasztanak benneteket cinikus, rosszakaratú összetákolt iratokkal, melyek éle a kath. vallás ellen irányul. Nem tesztek ezt cél és szándék nélkül! Ti katolikusok vagytok jórészt, vagy legalább keresztények vezetőitek nem ezen a világegyetemen, hanem a vallásuk alapján állanak. Fontos körülmény ez, melyet meg kell gondolni!

Kopilovics Ivo.

Racsmany János öngyilkossága.

A Délvidék már megemlékezett arról a nagyarányú lopásról, amelyet vasúti olvajok viték véghez és eladták a lopot holmit 60,000 koronáért Racsmany János kereskedőnek. A rendőrség a házkutatásánál meg is találta a rengeteg mennyiségű lopott holmit, amiért is eljárást indítottak Racsmany ellen. Ebből az ügyből kifolyólag Racsmanynek állandóan baja volt a rendőrséggel s mindig attól félt, hogy egyszer letartóztatják.

Tegnap délután két polgári rendőr tartózkodott a háza körül egész más ügyben. Azonban Racsmany annyira megijedt, hogy bezárkózott szobájába és beretivával átvágta nyakát. A seb olyan súlyos volt, hogy megmenteni az életnek már nem lehetett s rövid idő alatt elvérzett.

Érdekes, hogy Racsmany gazdag ember volt s így igazán érthetetlen, hogy miért foglalkozott orgazdasággal.

Rekvirálják a kutyákat.

— Segédszolgálatosak lesznek. —

A földművelésügyi miniszter egy rendelete szerint, az ország loállományának kiméltése miatt a lovak pótlása céljából vontató kutyákra van szükség. Engedélyezve elhatározta a hadügyi kormány, hogy a kutyákat a hadiszolgálatra igénybe veszi.

A harcéri és a mögöttes országrészekben igen nagy a kutya szükséglet. Minden olyan közösségben, ahol az utóbbi három hónap alatt nem volt veszteség előidézte ebzárlat, a hadiszolgálatra alkalmas vontató, egészségügyi és őrkutyákat rekvirálni kell, illetve a hatóságoknak az említett kutyák összegyűjtését elő kell segítenie.

Igy tehát hűséges házőrzőink is kénytelenek a háboru negyedik

esztendőjében segédszolgálatra bevonulni. Előkelő kutyakörökben mest bizonyára idegesen várják azt a másik kormányrendeletet, amely a felmentések és a bevásárlási engedélyek iránt intézkedik.

— Meghaltak: Németh Ferencné szül. Petrik Anna 53 éves, szervi szívhaj. Rómic Tamásné szül. Lukács Ilona 60 éves, agyvérzés. Kovács Katalin 1 hónapos, veleszületett gyengeség, Pain Ilona 5 éves, tüdőgumókór. Az elmúlt hónapban a halálozások száma 150. A születések száma ezzel szemben 112, amelyből 61 fiú.

Szegeden szer-számfával üzelenek.

Az emberi leleményesség kiállotta a tűzpróbát a háboru alatt, de különösen a kereskedői leleményesség. Hál' Istennek megtalálták mindennek a pótyanyagát, ami kifogyott. Elkezdve tojáspótlól egészen a papirruhaszövetig mindennek van pótyanyaga, ami ha minőségileg igen, de ár szempontjából semmivel sem marad amögött, amit pótol.

Nagy gondot okozott egyideig a tűzifa kérdése, aminek pótyanyagát még a uémotek sem voltak képesek feltalálni. Szegedé a di-csőség, hogy végre ezt a problémát is sikerült megoldani. Tudva-lévő, hogy tűzifában Szegeden oly nagy volt a hiány, hogy a hatóságoknak le kellett foglalni a kereskedők készleteit és 25 kilós tételekben utalványok ellenében volt csak szabad forgalomba hozni. Ez kellemtelen volt ugy a kereskedőre, mint a közönségre. Az előbbire azért, mivel maximális áron kellett adnia, az utóbbira pedig azért, mivel nem vásárolhatott annyit, amennyire szüksége volt.

Az egyik kereskedőnek azonban volt igen szép szerszámfája raktáron, amire viszont nem igen volt vevője. Az egyik fát hajszoló polgár fedezte föl a telepen a szerszámfát és alku nélkül megvette tűzifának. A szerszámfának ugyan is megvan az a kitűnő tulajdonsága, hogy épp oly jól ég, mint a tűzifa.

Ennek a felfedezésnek hamarosan híre terjedt ugy a vevők, mint a kereskedők között és egyszerre divatba jött a szerszámfa. A fetelepek megteltek öle rakott szerszámfával, de kitűnő szakembernek kell lennie, aki fölfedez a szerszámfa és tűzifa között különbséget. Mindössze az árban van némi differencia. 300 koronába kerül öle a telepen. A szerszámfa ma már felaprítva is kapható és pedig métermázsáuként 20 koronáért.

Kellemtelen. — persze csak a szegény emberre nézve az, — hogy amióta a szerszámfa divatba jött, azóta tűzifa egyáltalán nem kapható Szegeden.

— Kéményűz. Tegnap délelőtt a tűzoltókhoz az az értesítés érkezett, hogy a gu ógyár fedele ég! A tűzoltók teljes szerelvényvel rögtön kivonultak, azonban hiába, mert tetőtűzről szó sem volt, csak egyik kémény gyulladt ki a tisztálanság folytán. Ezt rövidesen elfojtották. Kár nincs.

LIFKA MOZI

Péntek—szombat—vasárnap:

PSYLANDER kettős szetepben:

A lélek álma.

Drámai színjáték 3 felvonásban.

Találka hármásban

vigjáték 2 felvonásban.

Előadások kezdete: 5 és 8 órakor.

NAPI HIREK.

— A polgármester és a zsirrekvirálás. Már irtunk arról, hogy a főispán közbenjárása folytán Szabadkán nem lesz zsirrekvirálás. Erre vonatkozólag dr. Bíró Károly polgármester vasárnap délelőtt 9 órára értekezletet hívott össze, amelyen tárgyalni fogják a szalonna és zsirrekvirálása ügyét, illetőleg a főispán indítványát, amely tudvalevően azt célozza, hogy adjanak össze egy bizonyos zsir és szalonna mennyiséget a készletekkel rendelkező gazdák. Az értekezleten megjelenhetnek mindazok, akiket a szalonna és zsirrekvirálás közelebbről érint.

— Tary Emil megkezdte működését. Mint értesülünk, Tary Emil rendőrkapitány hivatalát a mai napon újra elfoglalta.

— Kiténtések. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a 2. osztályu ezüst vitézségi érmet kapta: Klacsák Antal népfelkelő huszár. A bronz vitézségi érmet kapták: Kenyeres István népfelkelő tizedes, Csernik György járőrvezető, Mészáros István népf. huszár, Szegedinár György népf. huszár, Lengyel József népf. huszár, Kőnig Mátyás népf. huszár a 4-es honvéd huszárezredben.

— A szabók cérnája. A szabókai szabók segíteni akarván a cérnahiányon, tegnap délelőtt a polgármesternél tisztelegtek. A polgármester megígérte, hogy tőle telhetőleg segít a cérnahányon, egyben azt is kilátásba helyezte, hogy ha a helyi népruházási bizottság megalakul, helyet tart fenn a szabók szakcsoporthoz három tagjának.

— Kukorica kenyér. Félhivatalos közlés szerint az egész ország területén, Budapest kivételével 25 százalék kukoricával kevert kenyérlisztetet fognak kiutalni.

— Uj katonapap. A zombori honvédkiegészítő parancsnokság Bgi Lőrinc, palánkai káplánt f. hó 27-ére tényleges szolgálattétel céljából behívta a budapesti és kir. katonai parancsnoksághoz.

— Ki felelős a podgyászért? Eddig az volt a hiedelem, hogy a vasuti hordárnak átadott portékáért, ha az elvesz, a vasut a felelős. Hát ez nem egészen így áll. A multkoriban történt, hogy egy budapesti kereskedő podgyász, melyet feladás végett adott át egy vasuti hordárnak, az állomáson eltűnt. A kereskedő 700 korona kárának megtérítéséért pert indított a vasut ellen s beigazolta, hogy a béröndökben tényleg 700 korona érték volt. A bíróság a kereskedőt elutasította keresetével, kimondván, hogy a vasut csak abban az esetben felelős a hordár hibájáért, ha a hordár elismerést ad megbízójának a csomagok átvételéről. Legjobb volna hites közjegyzőt kaptani a vasuti állomásokon, hogy a hordárok előtte vegyék át a csomagokat, természetesen eskü alatt s ingatlanukra való bekebelezési joggal.

— Korlátozzák a teheráru forgalmat. Ma, elsajétól kezdve a teheráru forgalmat ismét korlátozni fogják. Százhetven kilométernyi

körzeten belül eső helyekre árut feladni nem lehet. Messzebb eső állomásokra küldött árut továbbítani. A korlátozás bizonytalan ideig tart.

— Halálozás. Dr. Pető János ügyvéd, életének 67 évében febr. 23-án délután váratlanul meghalt Palánkán. Alig néhány hónappal ezelőtt vonult nyugalomra mint kir. járásbíró; azóta ügyvédként működött. Halála napján is még Hengen József boróci plébános hagyatéki tárgyalásán mint az egyik fél képviselője jelent meg a palánkai közjegyzői hivatalban és éppen beszélt, midőn hirtelen jobboldali szélhűdés érte, mely rövidesen ki is oltotta életét. A temetési szertartást f. hó 25-én d. u. Evetovics János, bácsi apát-plébános, országgyűlési képviselő, végezte a palánkai papság segítségével. A temetésen megjelent Palánka egész intelligenciája és szép számmal volt képviselve az elhunyt szülőfaluja, Borócza is, melynek megyebizottsági tagjai is volt. A sírnál a palánkai kir. járásbíró és az ügyvédi kar nevében dr. Hilkene Lajos bucsuztatta karszát.

— Az öreg népfelkelők szabadságolása. Az ukrán béke megkötése óta állandóan felszínre van az idősebb évfolyamu népfelkelők szabadságolásának kérdése. Mühlwert német képviselő az osztrák véderő-bizottság előadója intézett ebben az ügyben kérdést Czapp osztrák honvédelmi miniszterhez. De megmozdult az öreg népfelkelők s általában a szolgálatot teljesítő idősebb évfolyamoknak a frontról való visszavonása érdekében a birodalmi gyűlés is, a melynek különböző pártágyalatu tagjai is egymásután szólaltak, s követelték, hogy a háboru kezdete óta szolgálatot teljesítő idősebb évfolyamu katonák munka ereje, tekintete a keleti harctéren beállott kedvező harctéri helyzetre, a front mögött rtkesíttessék. Berlinban és Bécsben ezuttal megfontolás tárgyává tessék a birodalmi gyűlésen és a Reichsrathban elhangzott felszólalásokat és illetékes helyen meg van a jöindulat a kérdés elintézésére. Tanácskozáások folynak abban a tekintetben, hogy a legidősebb évfolyamokhoz tartozó népfelkelőket bezárolag 1870-ig bizonytalan időre szabadságolják, azokat az idősebb évfolyamu népfelkelőket pedig, akik a háboru kezdete óta teljesítenek szolgálatot s legalább egy évig a fronton voltak, a front mögé vonják vissza és polgári foglalkozásuknak megfelelő hadi üzemekbe helyezik el ahol ahol nem zsoldot hanem rendes munkabért kapjanak. Különösen a mezőgazdasági munkák elvégzését akarják az így felszabadult erők megfelelő alkalmazásával biztosítani.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platínából, valamint arany- és platínafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadlás nélküli fogak. Fogzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombálások).

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

A háboru alatt keletkezett vívmányok.

A három év óta tartó háboruban sok olyan találmánnyal, újításokkal találkozunk, melyek részben annyira beváltak, hogy fennmaradásuk a háboru után is remélhető. részben pedig csak pótlására szolgálnak azoknak az anyagoknak, melyeket a vámkülföldről behozni nem lehet.

Az újítások terén a németek az elsők. Szorgalmuk és találékony-ságuk sok olyan cikket hozott napfényre, melyek nélkül lehetetlen lett volna ebből a rettenetes háboruból győzelmesen kikerülniük.

A nevezetesebb újítások közül csak a petróleum és a salétrom hiányát pótló új anyagok gyártását említem fel.

A háboru kitörése előtt a Németbirodalom petróleumszükségletét az Északamerikai Államokból fedezte s a salétrom szükségletét pedig Chile-ből kapta.

Amidőn Anglia nem engedte meg, hogy ezen anyagokat Németország eddigi forrásaiból beszerezhesse, kénytelen volt azoknak helyettesítéséről gondoskodni, mert különben képtelen lett volna mezőgazdaságát és katonai erejét fentartani. Hála a német nép leleményességének, mind a két előrendű szükséglet kielégítését sikerült előteremtenie.

Igy sikerült a kőszénből lepárolás útján égető olajat nyerni és a levegőből a salétromot helyettesítő anyagot előállítani.

Most csak az a kérdés, hogy gazdaságos leend e ezeket az anyagokat a béke beálltával is tovább gyártani avagy azok gyártásával felhagyni s a szükségletet ismét külföldről fedezni.

A jelen háboru megtanította a német népet arra, hogy mily nagy hasznára vált ennek a nagy nemzetnek, hogy már a háboru kitörése előtt is kísérletezett ezen anyagok előállításával s a háboru alatt a behozataltól függetlenül tudta előteremteni otthon ezt a két, a háboru viseléséhez feltétlenül szükséges anyagot, illetve cikket.

Feltehető tehát, hogy a német teremtő erő minden lehető el fog követni, hogy a már eddig is bevált előállítási módokat meg tökéletesíteni fogja s majdan a béke idejében az égető olajat és a salétromot helyettesítő anyagot jobb minőségben és olcsóbban állítsa elő, mint azt a külföldről kapná.

Hasonló újítást tapasztalunk az aluminium termelés terén. Még egy évtizeddel előbb Németország külföldről behozott nyersanyagból állította elő aluminium szükségletét, addig ma a külföldről teljesen függetlenül a birodalom területén található nyersanyagokból állítja elő a szükségelt aluminiumot. Ma tehát Németország valódi aluminiumot saját ásványaiából jó és gazdaságos eredménnyel állít elő.

Másképp áll a dolog azoknál a cikkeknel, amelyeket kevésbé megfelelő cikkekkel tud csak pótolni, mert a meglévőket a hadi célokra kellett megőriznie. Vannak cikkek, amelyek eléggé jól pótolják az eddig külföldről behozott cikket. Más cikkek pedig arra elégségesek, hogy legalább a szükségben kiegészítsenek. Így például a hadiforrasztó ónnak a pótlása, A

német kísérletezés arra az eredményre vezetett, hogy a birodalom területén bőven található kadmium a forrasztásra elég jó, miáltal a meglévő ónkészletet megtarthatta a legfontosabb forrasztások céljaira. — Igaz, hogy nem valószínű, miszerint a béke beállta után is kadmiumot használnak e célra, mert a kadmium csak kiegészítő, de az ónt nem pótló anyag.

(Vége köv.)

Színház.

Szombati előadások. Szombaton két előadás lesz színházunkban. Délután olcsó helyárrakkal a „Lavotta szerelme” gyönyörű zenéjű nagyoperettet adják, este pedig hatodsor kerül előadásra a „Sztambul rózsája”.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután iesszállított helyárrakkal Strausz és Jókai remek zenéjű nagyoperetteje a „Cigánybáró” kerül színe Holdy Juci és Torma Zsigával. Este a nagyhatású „Postásfiú és a huga”-t adják elő a már ismert kitűnő szereposztásban.

Tessék szellőztetni. Nagy érdeklődés előzi meg a „Tessék szellőztetni” című bohózatnak keddi bemutató előadását. A darabot Nádasdy igazgató rendezi. A vezető szerepeket Nádasyné, H. Lengyel Irén, K. Pintér Irma, Kónya Giza, Kürthy, Komlós, Tiber és Garai játsszák. J-gyeket már előre lehet váltani a színházi penztárnál.

Színházi műsor:

Pénteken A. bérletben „Postásfiú és huga” vig operette.

Szombaton délután olcsó helyárrakkal „Lavotta szerelme” nagy operette, este bérletszűnetben harmadszor „Sztambul rózsája” nagy operette.

A városi színházban az estéli előadások pontosan fél 8. a délutáni előadások pedig fél 4 órakor kezdődnek.

Szerkesztői üzenetek.

B. M.: A versekért köszönet, egyelőre azonban nem közlünk.

Szerkesztő:

BERKES MÁRK.

Nyomatott a Sztambul Rózsája, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetségeset könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

— Főtisztelendő Plebános urak figyelmébe. Az új egyházmegyei számadások nyomtatványai elkészültek, expedálásuk megindult; ha régi megrendelők véletlenül egy héten belül meg nem kapnák a rendelt ivatek, kérjük azok megreklamálását. — Szent Antal nyomda igazgatósága.

x Kovács István tanár VI. kör, Mária Terézia-tér 15. sz. a. levő magántanítási tanfolyánán elfogad tanításra gimnáziumba és egyéb iskolába járó fiú- és leánytanulókat, valamint magántanulókat is.

ELITE

MOZGO

Március 1., 2., és 3-án:

Azi gazság győzelme.

Nagyhatású detektív dráma 3 felvonásban. A főszerepben mint detektív: Martin Greif.

És a fényes kiegészítő műsor.

Előadások kezdete: hétköznap fél 8 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2-8-ig és este fél 9 órakor.

Mozgófényképszínház.

Félmillió bankrablás szenzációs detektív attrakció az Apolló Mozgó vasárnapi slágere, amely felülmúl minden eddigit.

Harisnyáit

javíttassa „Rózsa“ varrott fejjel. Párónként 2-40 K. Törvényesen védve. Minden párhoz kell egy régi harisnyaszár. A harisnya fejét levágni nem szabad. Bármilyen más fejjelést és javítást elfogadunk. — Gyűjtőhely: Pázmány-utca 34. sz. alatt.

A zombori m. királyi pénzügyigazgatóságától.

9905/II—1918. sz.

Hirdetmény.

Az 1916. évre kivetett III. oszt. kereseti adó érvényének fenntartásáról szóló 1616. évi XXXIII. törvények szerint az 1916. évre megállapított III. oszt. kereseti adó újabb kivetés nélkül az 1917., 1918. és 1919. évekre érvényben marad; azonban úgy az adó fizetésére kötelezett, mint pedig a pénzügyigazgatóság az érvényben tartott III.

oszt. kereseti adónak helyesbítését kérheti abban az esetben, ha hitelt érdemlő adatokkal igazolja, hogy a fél adóköteles foglalkozásának terjedelme az 1916. évi adó megállapítása idején elért terjedelemmel szemben lényegesen csökkent, illetve emelkedett, vagy hogy az adó ugyanazon vagy hasonló foglalkozást üzök adójával a foglalkozások terjedelmének figyelembevételével arányban nem áll.

Figyelmezteti a kir. pénzügyigazgatóság az adóköteles feleket, hogy az ily helyesbítésre irányuló kérvényeiket alulírott kir. pénzügyigazgatóságnál folyó évi március hó 10-ig nyújthatják be. A később benyújtott kérvényeket a tárgyalás alapjául csak a pénzügyminiszter fogadhatja el.

A benyújtott kérelmek fölött az adókövető bizottság hoz határozatot.

Megjegyzni a kir. pénzügyigazgatóság, hogy a jelen hirdetményben említett, adóhelyesbítésre irányuló kérelmek nem tévesztendő össze az 1915. évi XIV. törvények 7. §-ában foglalt rendelkezések szerint benyújtható adómérséklésre irányuló kérelmekkel, melyek folytán, ha az adózó fél hitelt érdemlőleg igazolja, hogy a III. oszt. kereseti adónak az 1014—1916. évekre jogerősen megállapított alapja az adózónak katonai szolgálata történt behívása, illetőleg az 1912. évi XLVIII. t. c. 4. §-a alapja hadi célokra szükséges személyes szolgáltatásra történt kötelezése, vagy a háborús állapot folytán előidézett rendkívüli körülmények következtében legalább 50%-kal csökkent, a már jogerősen megállapított III. oszt. kereseti adó, a keresetcsökkenés mértékéhez képest, a csökkenés beálltanak időpontjától kezdve mérsékelhető, — mert ezek az adó mérséklésére irányuló kérelmek az 1916. évi XXXIII. t. c. 6. § a értelmében általában a békekötést követő év január hó végéig nyújthatók be. Zombor, 1918. évi február hóban.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Önkéntes árverés útján eladok egy

egész házi berendezést

III. kör Töltés-utca 490. sz. alatt.

Jó házból való fiú fizetéssel tanoncul felvétetik.

4496/1918. tan. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A törv. közgyűlés 562—31611. ex 1917. számú határozata alapján versenyárgyalást hirdetek Szabadkán a Mária Terézia park északkeleti sarkában egy árusító bódé felépítési munkálatának vállalat útján leendő biztosítására.

A terv. költségvetés és vállalati feltételek továbbá az ajánlati minta iv Szabadka szab. kir. város mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt Váli Gyula megbízott építésznél megtekinthető és megszereshető.

Az ajánlatok 1918. évi március hó 12 napján d. e. 10 óráig a tanács iktató hivatalban, a bánatpénzek pedig legkésőbb 1918. évi március 11 napjának d. e. 22 órájáig a házipénztárba nyújthatók be.

Szabadkán, 1918. évi február hó 27-én.

Dr. Biró Károly s. k. udv. tsn. polgármester

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül csakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartatani.

Használjon 25, 40, 60 wat fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

1500 kéve nád

eladó a halászháznál. — Bővebbet Lang Simon I., Kazinczy-u. 89.

K O C S I S

jó fizetéssel azonnal felvétetik a „Johanna“ szikvizgyárba Szegedi-út 38.

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborra ind. éjjel	8:14*
	5:23
Ujvidékről érk. délelőtt	7:46
délután	1:21
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:26*
	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:06
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:06
Cservenka—Gombosról érk. éjjel	8:57
Cservendka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érk.	1:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	6:05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 8-tól reggel 6-ig

IZLÉSESE ÉS OLCÓSÓ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK A :::

SZENT-ANTAL

KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek

Fiókok: Szabadka, Zagreb, Karlovác, Novi Cirkenjez.

Bevezetett alaptőke 20.000.000 és tartalékalap 9.000.000 K.

Elfogad: betéteket könyvcsekkre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodása szerint fizetettnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapírokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi ére- és papírokat és az összes egyéb értékeket napi áron.

Atvesz letétbe és kezelésre értékpapírokat.

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra.

Kibocsajt: 4% és 5% (utóbbiak 3% nyeresémmel) pupillaris biztosságu, adómentes, mindentéle óvadék cöljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó komissionális megbízásokat.

VÉGI LEGELŐNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá börzei és komissionális megbízásokat.